

Analyse:

Actieplannen voor betere prestaties in het onderwijs

Door beleidsmedewerker Silvia Schouten van VOS/ABB

Minister Marja van Bijsterveldt en staatssecretaris Halbe Zijlstra hebben de Tweede Kamer drie actieplannen aangeboden:

Actieplan 'Leraar 2020'

Actieplan 'Basis voor presteren' (primair onderwijs)

Actieplan 'Beter presteren' (voortgezet onderwijs)

Kern van deze actieplannen: opbrengstgericht werken en excellentie. Voor beter presteren is er meer aandacht nodig voor hoogbegaafde en excellente leerlingen (30 miljoen euro voor primair en voortgezet onderwijs) en een ambitieuze leercultuur.

Leraren en schoolleiders moeten gaan werken vanuit de overtuiging dat zij het verschil kunnen maken in de ontwikkeling van hun leerlingen. Als leraren en directeuren optimisme en ambitie uitstralen, inspireren zij jongeren. De minister wil een cultuur van hoge verwachtingen en hoge ambities stimuleren, voor een goede basis van onderwijsverbetering en – successen.

Een tweede voorwaarde voor goedpresterende scholen is een combinatie van ruimte voor de scholen om eigen beleidskeuzen te maken en heldere landelijke kaders van de overheid. De bewindslieden van OCW willen een einde maken aan onnodige bureaucratische lasten.

Zij beloven ook nieuwe stappen in het beleid om de kwaliteit van het onderwijs te versterken, zoals ambitieuze streefdoelen en een systematiek van leerlingvolgsystemen en landelijke toetsen. Voor het bereiken van hoge prestaties en excellentie wordt de nadruk gelegd op excellente leerlingen en dito leraren.

De plannen zijn per sector uitgewerkt om recht te doen aan de verschillen. Het actieplan 'Leraar 2020' maakt volgens de minister en de staatssecretaris de bovensectorale samenhang inzichtelijk.

De financiën voor uitvoering van de actieplannen staan op de aanvullende post van het Rijk gereserveerd. Er wordt geen nieuw geld voor vrijgemaakt. De investeringen richten zich op:

- Uitbreiding van de doelgroep voor- en vroegschoolse educatie (primair onderwijs);
- Versterking van uniforme toetsing (primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs);
- Professionalisering van onderwijspersoneel (po, vo en mbo);
- Prestatiebeloning (po, vo en mbo);
- Hoogbegaafden (po en vo);
- Taal en rekenen (po en vo);
- Schakelklassen en summercourses (po).

Actieplan 'Leraar 2020'

Het actieplan 'Leraar 2020' kent drie actielijnen:

1. De kwaliteit van de leraar en schoolleider wordt duurzaam geborgd.
2. Naar professionele scholen, met ruimte voor goed onderwijspersoneel.
3. Er komen voldoende en goed opgeleide leraren.

De maatregelen die hiervoor worden genomen:

- Invoeren van een lerarenregister. Om hun registratie te behouden, zijn leraren verplicht hun bekwaamheid te onderhouden met behulp van gecertificeerde nascholingsactiviteiten.
- Substantieel verhogen van het aantal masteropgeleide leraren.
- Versterking van het HRM-beleid op scholen en scholing van schoolleiders op dit punt.
- Voortzetten van het beleid rondom de functiemix.
- Invoeren (experimenten) van prestatiebeloning. In het schooljaar 2011-2012 beginnen de eerste experimenten, zowel op individueel als teamniveau. De experimenten leveren de uitgangspunten voor de structurele invoering van prestatiebeloning.
- Invoering van het wetsvoorstel voor versterking van de positie van leraren, meer professionele ruimte en zeggenschap over het onderwijskundig beleid van de school.
- Invoering van interscolaire *peer review* van leraren en schoolleiders en collegiale visitatie.

Streefdoelen voor de kwaliteit van leraren en schoolleiders:

- Kwaliteitsverbetering lerarenopleidingen door middel van de invoering van kennisbases en landelijke toetsen .
- In 2016 voldoen alle zittende leraren aan de bekwaamheidseisen op het gebied van omgaan met verschillen, het bieden van onderwijs op maat en opbrengstgericht werken.
- Verdere professionalisering van schoolleiders, opdat zij in 2016 voldoen aan de dan geldende eisen.
- In 2016 voeren alle scholen goed en effectief HRM-beleid.
- In 2014 is 40% van alle leraren in het po, vo en mbo opgenomen in het register voor leraren. In 2018 is dat 100% en heeft het register civiel effect.

De minister en de staatssecretaris maken in het komende halfjaar afspraken in de sectoren voor verdere invulling van de doelstellingen en maken ook prestatieafspraken met de werkgevers.

In het plan staat een overzicht van de op de aanvullende post gereserveerde middelen (in miljoenen euro's) uit het regeerakkoord ten behoeve van professionalisering en prestatiebeloning.

	2011	2012	2013	2014	2015	Structureel
Prestatiebeloning		10	20	40	80	250
Professionalisering leraren	2,75	65	115	115	115	139
Schoolleiders		35	35	35	35	11

Streefcijfers onderwijskwaliteit

Er zijn streefdoelen voor 2015 geformuleerd, onder meer voor de verhoging van de gemiddelde Cito-score in het primair onderwijs naar 537 (in 2010 was dat 535,5) en een verhoging van de gemiddelde PISA-scores in het voortgezet onderwijs voor wiskunde (van 526 naar 536), lezen (van 508 naar 516) en science (van 522 naar 531 in 2018).

Alle excellent presterende scholen ontvangen het predicaat excellent. Het aantal zwakke scholen is in 2015 teruggebracht van 57 naar 35 en het aantal taal- en rekenzwakke po-scholen gehalveerd naar 119.

Nu werkt 30% van de scholen in het primair onderwijs opbrengstgericht. In 2015 moet dat 60% zijn en in 2018 is dat 90%. Het oordeel van de Inspectie van het Onderwijs is hier leidend.

Ook het aantal vo-scholen dat opbrengstgericht werkt, moet omhoog: van 20% in 2010 naar 50% in 2015 en 90% in 2018.

Actieplan 'Basis voor presteren'

Dit actieplan voor het primair onderwijs bevat vijf actielijnen:

1. Hoger ambitieniveau, onder andere meer aandacht voor excellente leerlingen en het predicaat excellente scholen.
2. Leren van resultaten, onder andere invoering van verplichte eindtoets in het basisonderwijs en een eerlijke maat voor toegevoegde waarde van onderwijs.
3. Opbrengstgericht leiderschap en professionalisering: nieuwe bekwaamheidseisen voor schoolleiders en registratie in een beroepenregister.
4. Scholen aan zet: minder zwakke scholen en betere kwaliteit van kleine scholen.
5. Leertijd effectiever benutten en uitbreiden, onder andere door middel van schakelklassen en *summercourses*.

Er komt meer ruimte voor scholen:

- Geen verplichte aansluiting bij het Vervangingsfonds (dit was al eerder door de minister toegezegd aan de kamer).
- Verkenning naar het overhevelen van het buitenonderhoud van schoolgebouwen van gemeenten naar schoolbesturen (dringt VOS/ABB al jaren op aan).
- Volledige decentralisatie arbeidsvoorwaarden.

Het Actieplan 'Beter presteren'

Dit actieplan voor het voortgezet onderwijs bevat drie actielijnen:

1. Een cultuur van *opbrengstgericht werken*: in het schooljaar 2014-2015 wordt het gebruik van een leerlingvolgsysteem verplicht. Onderdeel daarvan is een landelijke diagnostische toets aan het einde van de onderbouw.
2. Een *ambitieuze leercultuur*: excellente en hoogbegaafde leerlingen krijgen maatwerk aangeboden.
3. Een cultuur van *bewust kiezen*: meer aandacht in het curriculum voor doorstroomvakken en meer ruimte voor scholen.

Financiën: zie rijksbegroting. De beschikbare middelen worden toegekend op basis van één integrale regeling, aanvullend op de lumpsumbekostiging. De vormgeving hiervan zal nader worden bezien.